

בבא קמא ב

שמות פרק כא

(כח) **וכי יגח שור את איש או את אשה ונמת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי:**
 (כט) **ואם נגח שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרו ומהמית איש או אשה השור יסקל**
וגם בעליו יומת: (ל) **אם כפר יושע עליו ונתן פדיו נפשו ככל אשר יושע עליו:** (לא) **או בן יגח או בת**
יגח כמשפט הזה יעשה לו:
 (לב) **אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל:**
 (לג) **וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בר ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור:** (לד) **בעל הבור**
ישלם כסף ושיב לבעליו והמית יהיה לו:
 (לה) **וכי יגח שור איש את שור רעהו ונמת ומכרו את השור החי ונחצו את כספו וגם את המית יחצו:** (לו)
או נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמית יהיה לו:

שמות פרק כב

(ד) **כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם:**
 (ה) **כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את המבער**

ארבעה אבות נזיקין:

השור	המבעה	ההבער	הבור
יש בהן רוח חיים		אין בו רוח חיים	
דרכן לילך ולהזיק		אין דרכו לילך ולהזיק	
הצד השווה שבהן - שדרכן להזיק ושמירתן עליך. וכשהזיק, חב המזיק לשלם תשלומי נזק במיטב הארץ			

שאלה: מדקתני אבות - מכלל דאיכא תולדות, תולדותיהן כיוצא בהן או לאו כיוצא בהן?

דוגמאות אחרות של אבות ותולדות שבאחד תולדותיהן כיוצא בהן ובשני לא:

שבת - תולדותיהן כיוצא בהן	טומאות - תולדותיהן לאו כיוצא בהן
אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: אבות - מכלל דאיכא תולדות, תולדותיהן כיוצא בהן, לא שנה אב - חטאת, ולא שנה תולדה - חטאת, לא שנה אב - סקילה, ולא שנה תולדה - סקילה. <u>שאלה:</u> ומאי איכא בין אב לתולדה? תשובה 1: נפקא מינה, דאילו עבד שתי אבות בהדי הדדי, אי נמי שתי תולדות בהדי הדדי - מחייב אכל חדא וחדא, ואילו עבד אב ותולדה ידידה - לא מחייב אלא חדא. קושי: ולרבי אליעזר דמחייב אתולדה במקום אב, אמאי קרי ליה אב ואמאי קרי לה תולדה? תשובה 2: הך דהוה במשכן חשיבא - קרי ליה אב, הך דלא הוי במשכן חשיבא - קרי לה תולדה.	אבות הטומאות: השרץ, והשכבת זרע, וטמא מת ולדותיהן לאו כיוצא בהן, דאילו אב מטמא אדם וכלים, ואילו תולדות - אוכלין ומשקין מטמא, אדם וכלים לא מטמא.

תשובה: אמר רב פפא: יש מהן כיוצא בהן, ויש מהן לאו כיוצא בהן.

הסבר לתשובתו: תולדה דקרו כקרו, שן ורגל תולדותיהן אינן כיוצא בהן

רקע להסבר לתשובתו: ת"ר, **ג' אבות נאמרו בשור: הקרן, והשן, והרגל.**
 קרן מנל? דת"ר: **כי יאח - אין נגיחה אלא בקרן, שנאמר:** (מלכים א' כ"ב) **ויצא לו צדקיה בן כנענה קרני כרמל ויאמר כה אמר ה' באלה תנח את ארס ודו', ואומר:** (דברים ל"ג) **ככר שורו דדו לו וקרני ראס קרניו בהס צאמי ונדו.**

שאלה על הברייתא: מאי **ואומר**?

הצעה לתשובה: וכי תימא, דברי תורה מדברי קבלה לא ילפינן, ת"ש: **ככר שורו דדו לו.**
הדד לו. והאי מילף הוא?

דחיית ההצעה: גילוי מילתא בעלמא הוא דנגיחה בקרן הוא!
תשובה: אלא, מהו דתימא כי פליג רחמנא בין תס למועד - ה"מ בתלושה, אבל במחוברת - אימא כולה מועדת היא, ת"ש: **ככר שורו דדו לו ודו'.**

המשך הסבר דברי רב פפא: תולדה דקרן מאי היא? נגיפה, נשיכה, רביצה, ובעיטה.

קושי: מאי שנא נגיחה דקרי לה אב? דכתיב **כִּי יִחַח**, נגיפה נמי כתיב **כִּי יִלּוֹץ**!

תירוץ: האי נגיפה - נגיחה היא, דתניא: **פתח בנגיפה וסיים בנגיחה, לומר לך: זו היא נגיפה זו היא נגיחה.**

קושי: מאי שנא גבי אדם דכתיב **כִּי יִחַח**, ומאי שנא גבי בהמה דכתיב **כִּי יִלּוֹץ**?

תירוץ: אדם דאית ליה מזל - כתיב **כִּי יִחַח**, בהמה דלית לה מזל - כתיב **כִּי יִלּוֹץ**, ומלתא אגב אורחיה קמ"ל, דמועד לאדם הוי מועד לבהמה, ומועד לבהמה לא הוי מועד לאדם.

קושי: **נשיכה** - תולדה דשן היא!

תירוץ: לא, שן יש הנאה להזיקה, הא אין הנאה להזיקה.

קושי: **רביצה ובעיטה** - תולדה דרגל היא!

תירוץ: לא, רגל הזיקה מצוי, הני אין הזיקן מצוי.

חזרה לדברי רב פפא: אלא תולדותיהן לאו כיוצא בהן דאמר רב פפא, אהייא?

- אילימא אהני, מאי שנא קרן? דכוונתו להזיק וממונך ושמירתו עליך, הני נמי כוונתן להזיק וממונך ושמירתן עליך!
- אלא, תולדה דקרן כקרן, וכי קאמר רב פפא - אשן ורגל.

